

NÄMDÖSKÄRGÅRDENS NATIONALPARK

Elin Deremar, Länsstyrelsen i Stockholms län
18 maj 2026

INNEHÅLL

- Nationalparker – vad och varför?
- Nationalpark och biosfärområde
- Arbetet i Nämndöskärgården
- Förvaltning av nationalparken

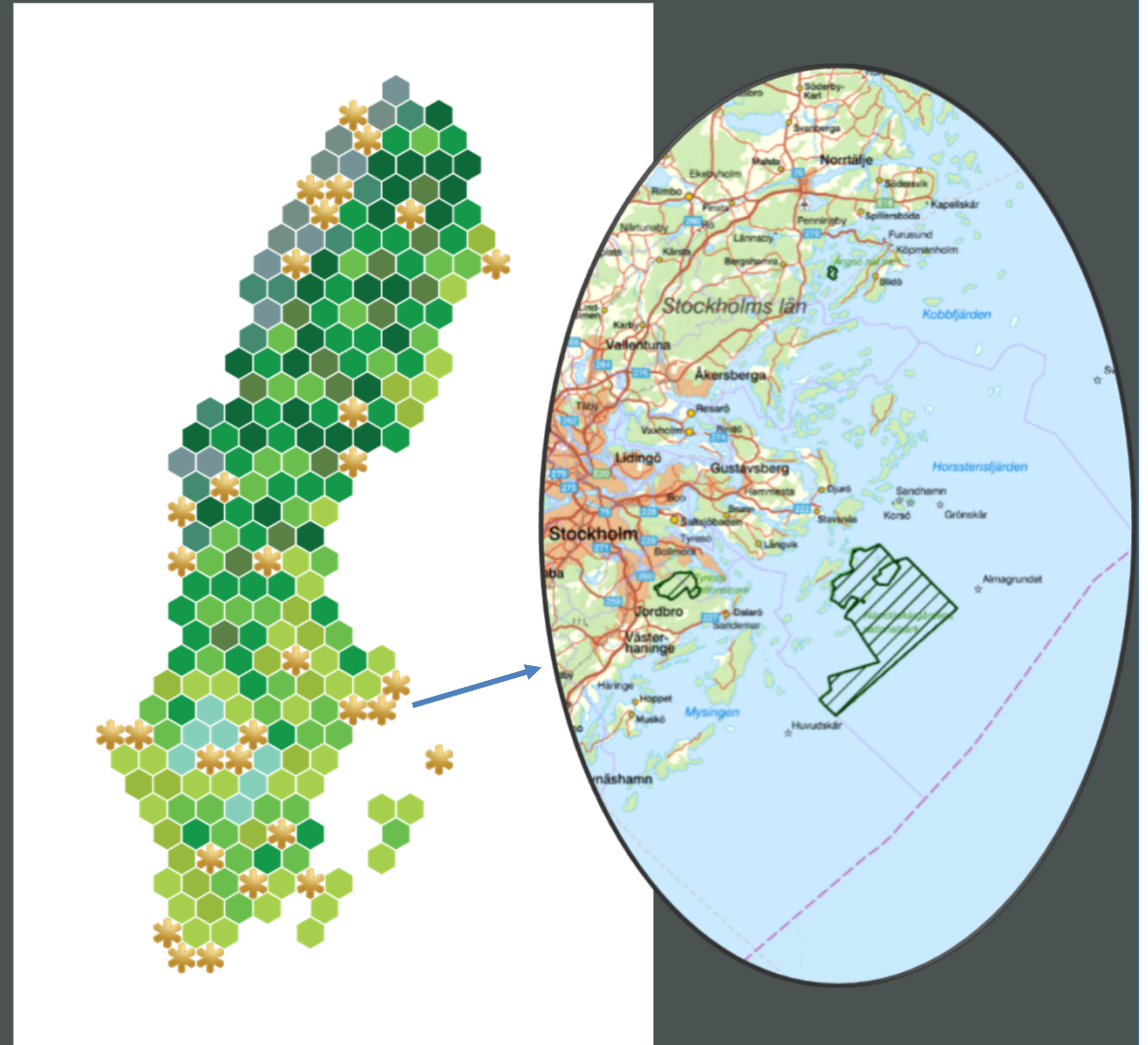

NÄMDÖSKÄRGÅRDENS
NATIONALPARK

Sveriges 31 nationalparker

I Stockholms län fanns sedan tidigare två stycken, Ängsö och Tyresta

Nämndöskärgården är den första i Östersjön som uppfyller kriterierna för att vara en svensk marint skyddat nationalpark

NÄMDÖSKÄRGÅRDENS
NATIONALPARK

Något förenklat kan man säga det finns två
målsättningar med Sveriges nationalparker:

Att skydda och värna om värdefull natur.
Och att visa upp den för allmänheten.

NÄMDÖSKÄRGÅRDENS
NATIONALPARK

ATT BILDA EN NATIONALPARK

Miljöbalken 7 kap. Skydd av områden
2 § *Ett mark- eller vattenområde som tillhör staten får efter riksdagens medgivande av regeringen förklaras som nationalpark i syfte att bevara ett större sammanhängande område av viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick.*

Förarbete

- Identifiera intressenter
- Identifiera möjligheter & hinder
- Inställning hos kommun och markägare
- Ta fram projektplan

Projektarbete

- Förvärva mark
- Kartlägga och undersöka naturvärden
- Identifiera påverkansfaktorer
- Plan för anordningar, naturvägledning, information
- Arbeta fram syfte, namn, avgränsning
- Arbeta fram föreskrifter och skötselplan
- Skicka förslag på remiss

Beslut om nationalpark

- Föreslå att regeringen beslutar
- Riksdagen ska godkänna
- Regeringens beslutar om namn, syfte, avgränsning, förvaltare
- Naturvårdsverket beslutar om föreskrifter och skötselplan

Invigning av nationalparken

Förvaltning av nationalparken

- Delaktighet & Aktörssamverkan

NATIONALPARK

- Formell skyddsform med stöd av miljöbalken
- Ger ett starkt skydd mot exploatering
- Vår gemensamma egendom, marken ägs av staten
- Skydda naturen, men ska också gå att uppleva för besökare
- Inrättas av regeringen efter riksdagens godkännande
- Kommunikation och samråd i processen anpassas till målgrupp
- Inom Nämndöskärgårdens NP finns inga boende

BIOSFÄROMRÅDE

- Inget juridiskt skydd, inga restriktioner gällande markanvändning
- Utses av Unescos globala styrelse för Biosfärprogrammet
- Modellområden för hållbar utveckling, nyttjas på ett långsiktigt hållbart sätt
- Bygger på lokalt engagemang för hållbar samhällsutveckling

NÄMDÖSKÄRGÅRDENS
NATIONALPARK

ARBETET MED NÄMDÖSKÄRGÅRDENS NATIONALPARK

BILDANDEPROJEKT

Organisation:

- Naturvårdsverket
- Havs- och vattenmyndigheten
- Länsstyrelsen i Stockholm
- Värmdö kommun

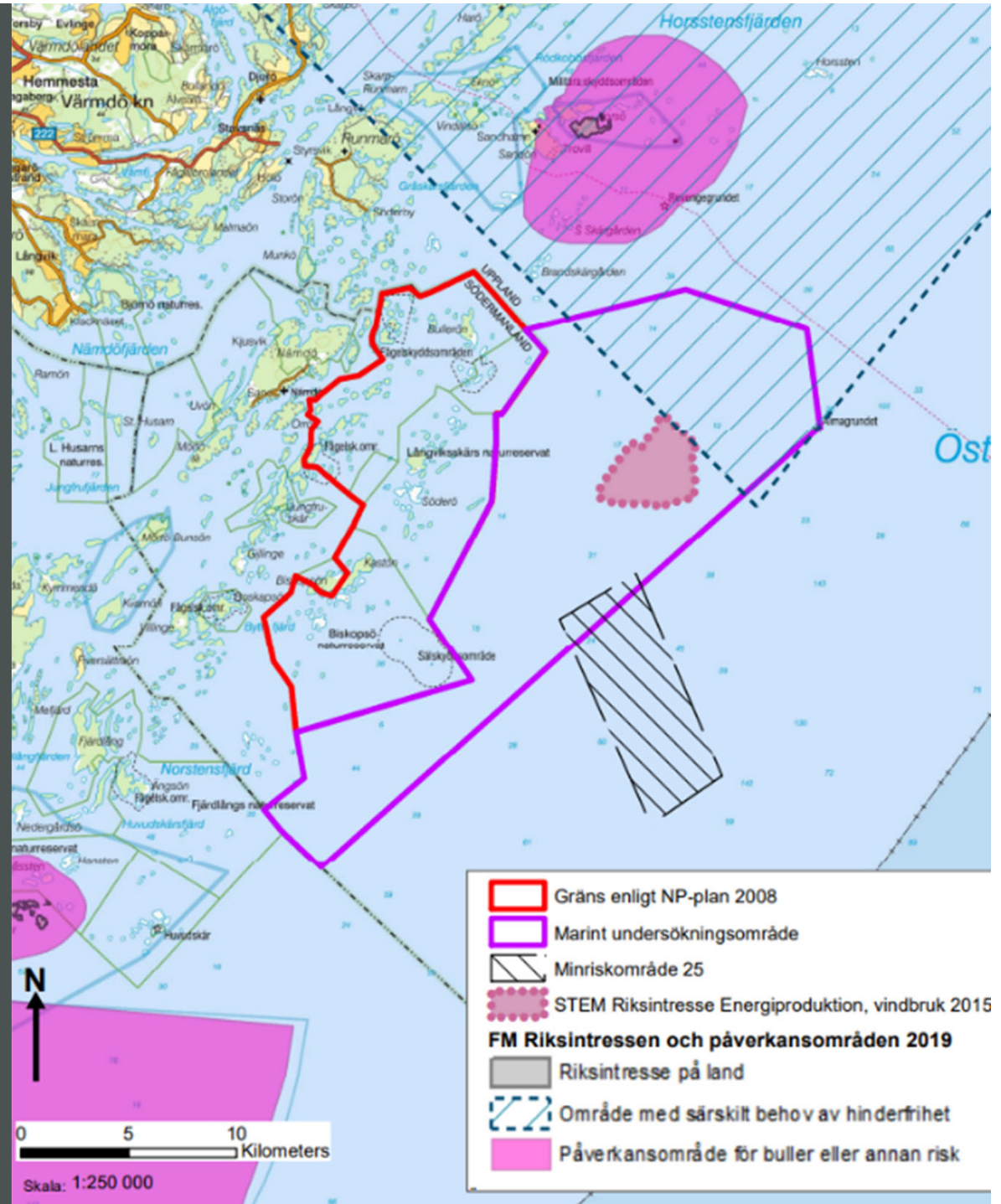
Tidplan: 2020 - 2025

Prioriteringar:

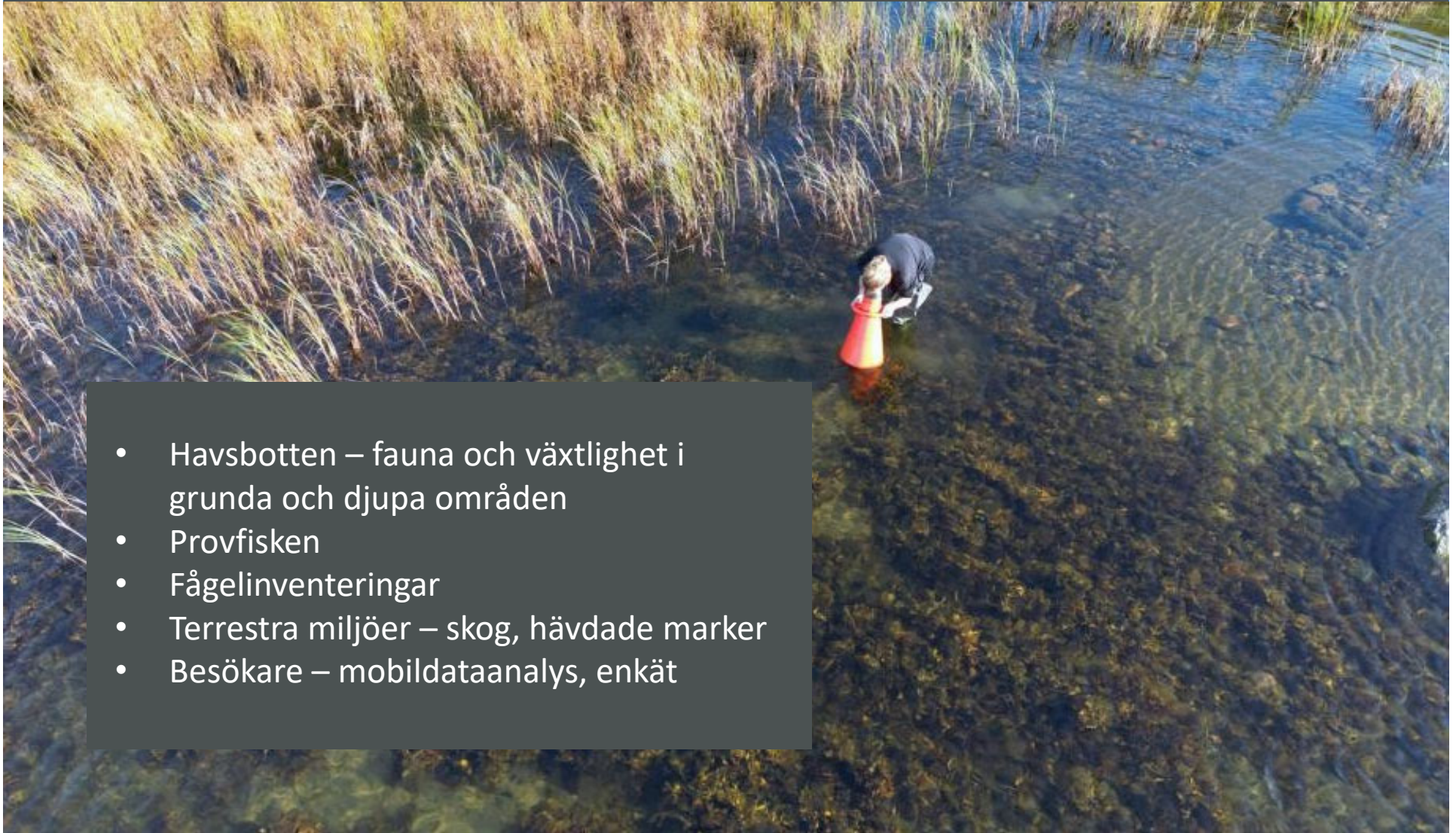
- Utredningar om marina värden, fågel, besökare och nyttjare
- Kommunikation & delaktighet

Utanför projektets ansvar:

- Mark eller vatten utanför utredningsområdet
- Naturum
- Platsutveckling
- Lokal eller regional utveckling

Utredningar – värden och tillstånd

- Havsbotten – fauna och växtlighet i grunda och djupa områden
- Provfisken
- Fågelinventeringar
- Terrestra miljöer – skog, hävdade marker
- Besökare – mobildataanalys, enkät

NÄMDÖSKÄRGÅRDENS
NATIONALPARK

Marina ekologiska bevarandevärden

Grunda mjukbottnar

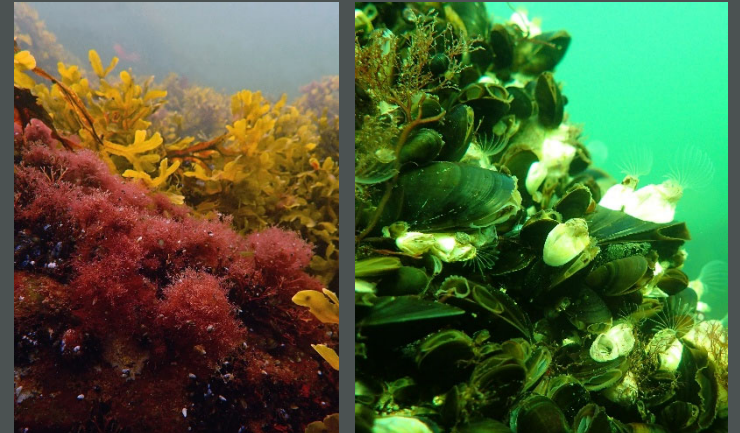
Ca 10 % av arealen

Djupa mjukbottnar

Ca 40 % av arealen

Grunda och djupa hårbottnar

Ca 40 % respektive 10 % av arealen

Terrestra ekologiska bevarandevärden

Skär och små öar

Skogsmiljöer

”Odlingslandskap”

NÄMDÖSKÄRGÅRDENS
NATIONALPARK

Upplevelsevärden

Vida vyer och skärgårdslandskap

Livet under ytan

Möte med fågel och säl

Skärgårdsöarnas varierande natur

Skärgårdsliv i gångna tider

KOMMUNIKATION OCH DELAKTIGHET

Viktigt med delaktighet, dialog och samverkan på olika nivåer

Frågor att försöka besvara:

- Vilka rättigheter kan inskränkas, hur ser rättighetsinnehavare på det – hur kan föreskrifter eller gränsen utformas?
- Vilka kan dra nytta av en nationalpark – hur ser dessa aktörer på den möjligheten?
- Vilka bedömer att de kan påverkas negativt – på vilket sätt, kan utformningen anpassas för att minimera negativ påverkan inom ramarna för syftet med en nationalpark?

Foto: Länsstyrelsen

KOMMUNIKATION OCH DELAKTIGHET

För att ta reda på det har vi bland annat...

- Haft möten och samtal, kontakt med rättighetshavare via brev
- Inhämtat synpunkter och lämnat möjlighet att bidra till utformningen bland närboende och andra intresserade
- Inledde aktörssamverkan
- Tagit del av "Omlandsanalys"

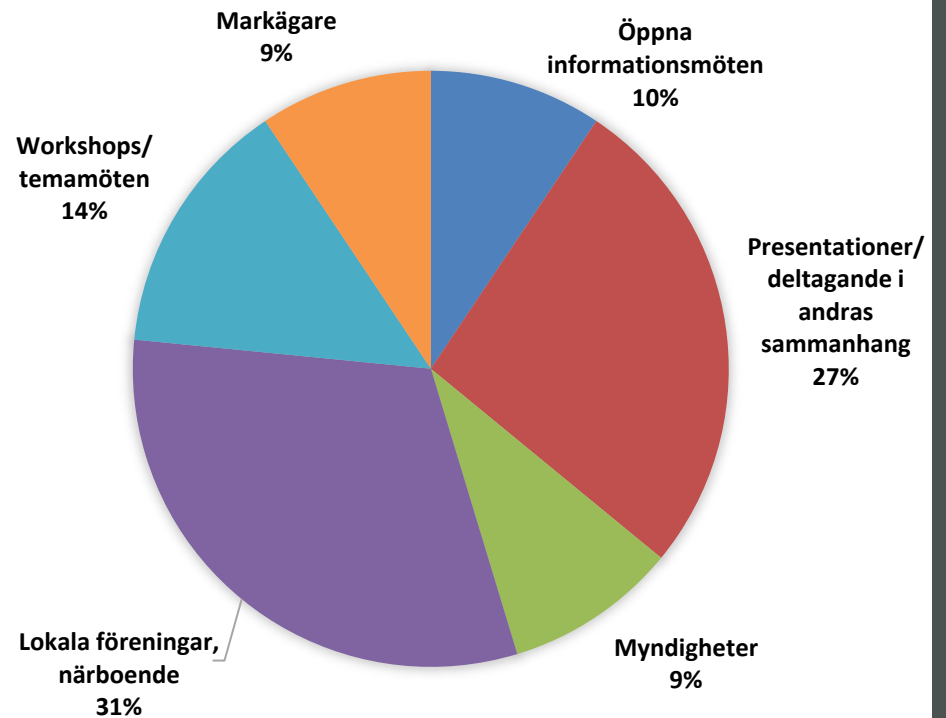
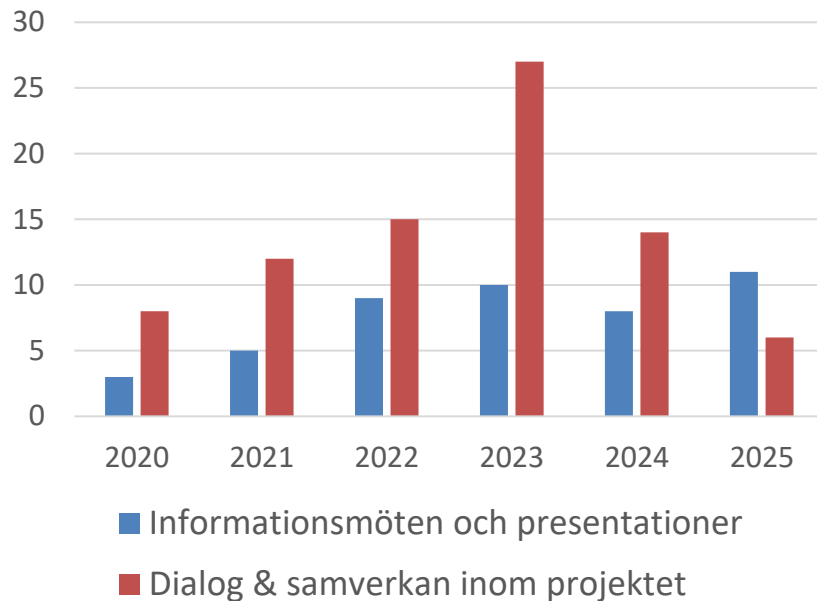

Foto: Länsstyrelsen

Workshops temamöten:

- Bevarandevärden och påverkan
- Naturvägledning
- Föreskrifter & skötsel
- Aktörssamverkan

NÄMNDÖSKÄRGÅRDENS
NATIONALPARK

REGERINGEN (RIKSDAGENS MEDGIVANDE):

Nämndöskärgårdens nationalpark bildas i syfte att bevara ett för Östersjön representativt och variationsrikt havs- och skärgårdslandskap i väsentligen oförändrat skick.

Areal: 25 300 hektar varav 24 460 hektar vatten och 840 hektar land

Förvaltare: Länsstyrelsen i Stockholms län

NATURVÅRDSVERKET:

Nationalparksföreskrifter

Skötselplan

HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN:

Fredningsområden för fisk

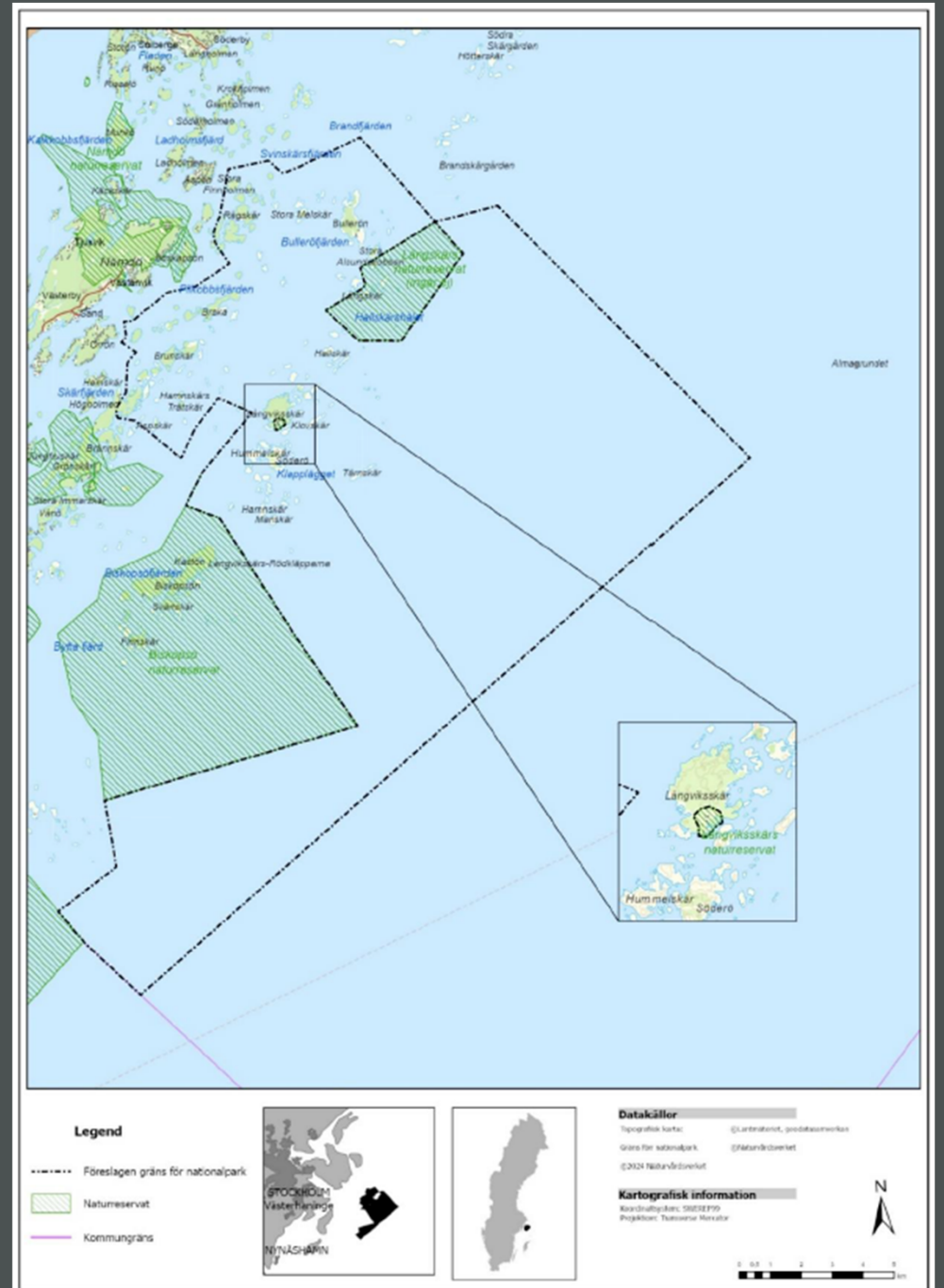
Förbud mot bottentrålning

Utflyttning av trålgränsen

LÄNSSTYRELSEN:

Regleringar av sjötrafiken

Upphävande/ändringar i befintliga naturreservat

NÄMDÖSKÄRGÅRDENS
NATIONALPARK

Den 5 september 2025 - invigning av Sveriges 31:a nationalpark

NÄMDÖSKÄRGÅRDENS NATIONALPARK

Bullerö – entrén till nationalparken

TECHNISK BILAGNING - LEGENDA

- 1 ÖRÄR ÅRE HERE
- 2 BILLETTERUTLÄTT
- 3 VÄSKFÖRVAR
- 4 BÄNNSBORD
- 5 TÄLLPLATS
- 6 WC
- 7 TÖRREBASS
- 8 DRICKSVATTEN
- 9 ÖRÄR ÅRE HERE
- 10 BILLETTERUTLÄTT
- 11 VÄSKFÖRVAR
- 12 BÄNNSBORD
- 13 TÄLLPLATS
- 14 WC
- 15 TÖRREBASS
- 16 DRICKSVATTEN
- 17 ÖRÄR ÅRE HERE
- 18 BILLETTERUTLÄTT
- 19 VÄSKFÖRVAR
- 20 BÄNNSBORD
- 21 TÄLLPLATS
- 22 WC
- 23 TÖRREBASS
- 24 DRICKSVATTEN

VANDRINGSGÅRDAR - WALKING TRAILS

- SYDRENNEN RING (ca 14 km)
- VÄSTRENNEN RING (ca 14 km)
- KÖTTRENNEN (ca 14 km)
- BRUNNEN SLINGA (ca 1 km)
- STIG TILL LÖTSHAMMEN (200 m)
- DROMMEN RING (ca 11 km)
- BRÄNSLA
- DIVING LED

TÄNK PÅ! Terrängen på Bullerö är kuperad! Det kan ta längre tid än vanligt att vandra en sträcka.

REKOMMENDATIONER: Terrängen på Bullerö är kuperad. Det kan ta längre tid än vanligt att vandra en sträcka.

BRUNNEN DÄMME
Köningsgård dammen där Brunnens dammskär rader sig på östra håll.
Artificiell pond where water from Brunnens dammskär flows out.

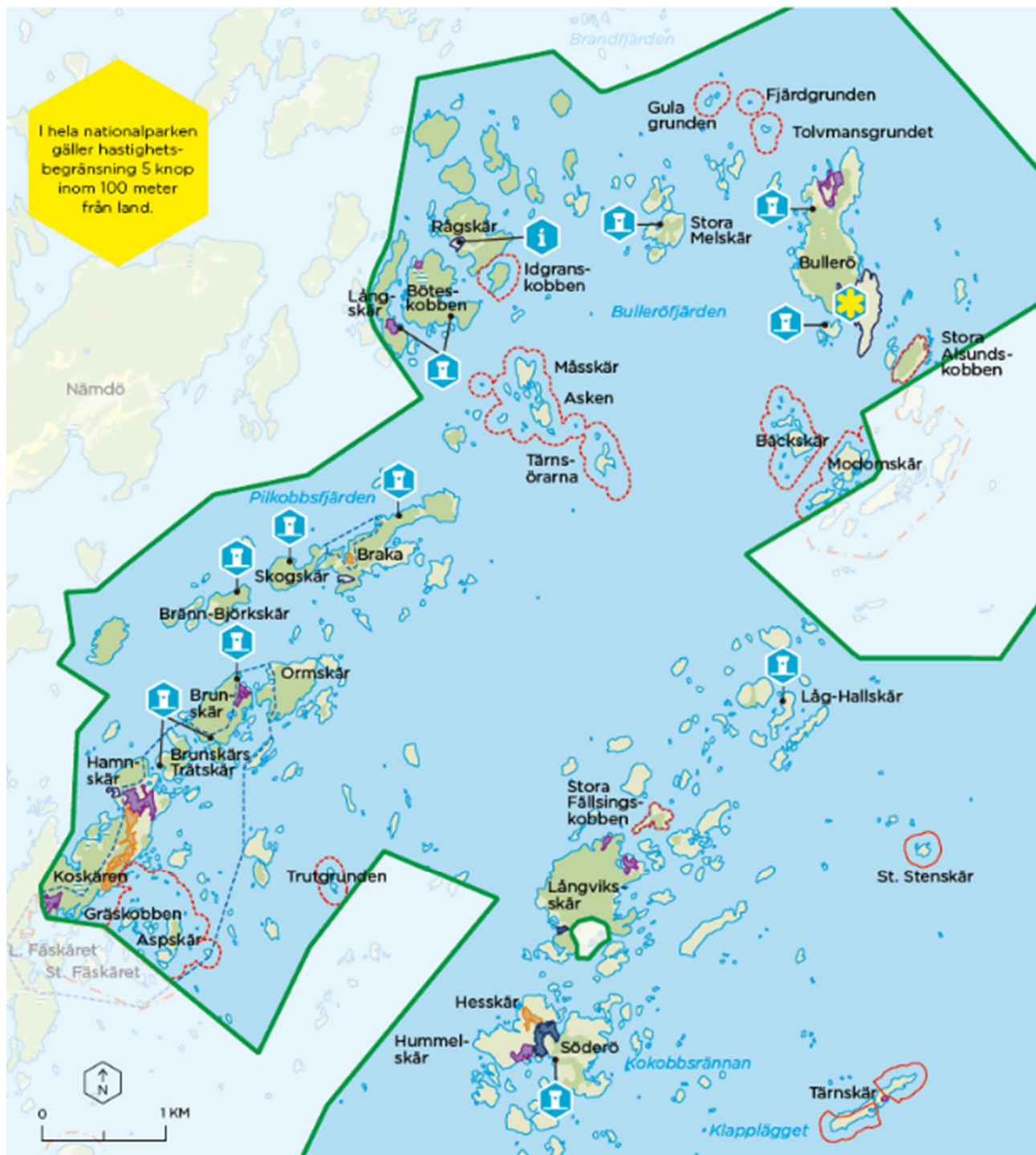
JÄMTSTUGAN
I komröden Brur Långens gamla jakt fören en utställning om nationalparken. Utställningen är tillgänglig för dig med handikapp.
Austria Brur Långens old hunting lodge used as an exhibition on the national park. The exhibition is accessible for guests with disabilities.

KIKARBERGET
Upplev nationalparken från höjden.
Observe the national park from the summit of Kikarberget.

BYN
Res tillbaka till den i Bullerö by där finns rum att övernattna som utgår från Byen.
The Village.

ZARANS STRAND
Stranden är en bra plats för att vandra till stranden.
Zarans Beach.
The sandy beach is a good place to discover life beneath the surface.

Tack för att du respekterar fågelskyddsområdena när du kommer på besök!

SILVERTÄRNA

NÄMDÖSKÄRGÅRDENS
NATIONALPARK

FORTSATT ARBETE

- Länsstyrelsen förvaltar naturen och välkomnar besökare
- Naturbevakare på plats samt personal inne på Lst
- Fortsatt samverkan med bl.a. Kustbevakning och Sjöpolis
- Framtida samverkan med aktörer och intressenter

NÄMDÖSKÄRGÅRDENS
NATIONALPARK

Foto: Claes Grundsten